

Rozhovor s PhDr. Miroslavem Gregorem k jeho osmdesátinám

Dožívá se jich 9. března 2005.

JS: Proč sis zvolil právě sociologii?

MG: Když jsem chodil na reálku, myslel jsem, že budu jednou stavět přehrady. Pak přišla válka. Setkání s prof. Bláhou v roce 1943 posílilo mou touhu napomáhat demokracii aplikací sociologie, i když mi pan profesor radil matematiku a sociologii jen jako koníčka. Teprve aktivitou v Občanském fóru jsem poněkud uspokojil tu nenaplněnou, možná naivní, touhu mládí.

JS: Zúčastnil ses výzkumů organizovaných prof. Bláhou?

MG: Některých velkých výzkumů organizovaných sociologickým seminářem filozofické fakulty MU, jak se tehdy říkalo katedře sociologie vedené prof. Bláhou, jsem se zúčastnil a rád na to vzpomínám. Pozoruhodné byly však i menší Bláhovy výzkumy. Velký dojem na mne udělal jeho přístup k výzkumu přátelství s výraznou přípravnou koncepční prací a s metodologickým aparátem, který by se dnes označil jako kvalitativní. Bláha s předstihem docenil význam výzkumu v sociologii, ale asi by kritizoval plochost některých akcí, které se dnes označují jako sociologický výzkum.

JS: O čem jsi napsal svou doktorskou disertaci?

MG: Pod dojmy z války mne zajímala „velká“ témata sociální filosofie. Psal jsem o Masarykově pojetí moderního člověka a stále mne udivuje hloubka a předvídatost Masarykovy analýzy. Dějinné přeryvy však způsobily opakované diskontinuity českého sociologického myšlení a Masarykovo nazírání a vyjadřovací schéma už je dnes mnohým téměř nesrozumitelné.

Po roce 1948 se dlouho nedalo na sociologii v Bláhově duchu ani pomyslet. Našel jsem únik v matematice a statistice, což bylo pozdě-

ji pro mne užitečné. V šedesátých letech byla sociologie obnovena (to umožnilo i mé přijetí na katedru sociologie), ale v zápětí byla tvrdě zreglementována. Pak mi kvantitativní metody poskytly možnost na fakultě přežít, ale o mém původním zaměření se mi nemohlo ani snít. Nakonec jsem se nejvíce věnoval sociologii práce. Dodnes mne udivuje, že v roce 1987 mohlo vyjít bez problémů mé skriptum, které bylo koncipováno v duchu liberalismu a mohlo být bez korekcí používáno jako učební text i několik let po převratu. Pozoruhodné byly konference s absolventy a zvláště sympózia s kolegy, jejichž ústřední myšlenkou byla synergie – v době tvrdé direktivity!

JS: Jsi spjat s brněnskou sociologií celoživotně. Jak bys hodnotil její rozvoj na filozofické fakultě a na Vysoké škole sociální, Bláhou založené a působící v letech 1946 – 1949, a jak na dnešní FSS?

MG: Málomocný obor musel prodělat takové přeryvy jako sociologie. Není jedna brněnská sociologie. Dnešní mladí prakticky nemohou navazovat třeba na kroužek mladých sociologů z r. 1944, na poválečnou Masarykovu sociologickou společnost, na demonstrovanou nebo skrytou práci katedry s sedmdesátých letech. To je vždy znovu a znovu o něčem jiném. Přesto jsem přesvědčen, že byla vykonána velká práce a že všelijak transformována působí i v současnosti, někde v hloubce pod očividným úsilím o světovou sociologii.

JS: Co říkáš dnešním sociologickým průzkumům? Jsou jejich témata volena pro naši společnost přínosně? K čemu by měly být sociologické průzkumy podle Tebe zaměřeny?

MG: Ty výzkumy a průzkumy tvoří pestrá směsice a nemá smysl o nich hovořit v celku. Shodou okolností znám pozoruhodné výzkumy Doc. Dr. Libora Musila z oblasti sociální práce a seznámil jsem se poněkud s výzkumem Doc. ing. Jiřího Večerníka o pracovních silách v ČR. Jsou to vynikající práce. Výzkumy důvěryhodnosti politiků nebo preferencí stran jsou součástí současné kultury. Nemá smysl je přeceňovat, ale ani zpochybňovat. Dá se ovšem narazit i na neuvěřitelný diletantis-

mus „aplikací sociologie“ třeba v politice či ekonomice. Nějaká má doporučení jsou bezpředmětná. Svět prochází hlubokými změnami a život si už své cesty poznávání vztahů mezi lidmi a společnostmi najde. Ale přece jeden námět: velkým tématem je lidské zdraví a to jak obtížné je hledání fungujícího sociálního systému péče o ně. Třeba nemoc a její léčení jako záležitost lokální (to je „moderní“), hori-

zontální (Čínané) nebo vertikální (Indové, Keltové, Komenský, Freud aj.). Ale to je námět na dlouhý rozhovor.

JS: Vážený pane doktore, milý Mirku, děkuji Ti za rozhovor a do dalších let Ti přeji pevně zdraví.

Rozmlouval Jiří Sedlák ■

Redakci Universitas došlo

ANNUAL REPORT. SUMMARY. Public Defender of Rights Czech Republic 2003. Masaryk University, Brno, 2004

CENTRAL EUROPEAN NMR DISCUSSION GROUPS. 19th NMR Valtice 19. – 21. 4. 2004. MU v Brně, 2004

CENTRAL EUROPEAN JOURNAL OF CANADIAN STUDIES. Volume 3 - 2003. MU, Brno, 2004

Česko-slovenská studentská vědecká konference 1. 5. 2004. Sborník abstraktů. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Česko-slovenské vztahy, Evropa a svět. Ed.: Ivo Pospíšil, Miloš Zelenka. MU v Brně, 2004

DEMOKRACIE. eds. Vít Hloušek, Lubomír Kopeček. Masarykova univerzita v Brně, 2003

FOLIA HISTORICA. ZOOLOGIE. Dějiny oboru na Masarykově univerzitě v Brně. MU v Brně, 2003

Geografické aspekty středoevropského prostoru. ed. Svatopluk Novák. MU v Brně, 2003

HTA in „Real-Time“ Oncology as Educational Model for Data Management in Health Care Assessment. ed. L. Dušek, J. Žaloudík, A. Bourek, J. Kay. Masaryk University Brno, 2004

ORBIS IVRIS ROMANI. JOURNAL OF ANCIENT LAW STUDIES. Ed. P. Blaha, A. Wacke, M. Židlická. Brno-Třnava 2003. 2003 by Vydavatelstvo VEDA SAV

Matematika a didaktika matematiky. Ed.: doc. RNDr. Jiří Hájek, CSc. MU v Brně, 2003

Luděk Jančář, Emílie Musilová, Poznáváme taje chemie. Masarykova univerzita v Brně, 2003

Přehled neperiodických publikací v roce 2003. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Ročenka 2003. Interní hematologická klinika. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Sborník prací Filozofické fakulty BU, řada uměnovědná, F 47, roč. 2003. Masarykova univerzita v Brně, 2003

Sborník prací Filozofické fakulty BU, řada literárněvědné slavistiky, X 7, roč. 2004. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Sborník prací Filozofické fakulty BU, řada anglistická, S 9, roč. 2003. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Sborník prací Ekonomicko-správní fakulty MU. Konkurence dělby práce mezi státní správou a samosprávou v řízení veřejného sektoru. Sborník referátů z teoretického semináře pořádaného Katedrou veřejné ekonomie ESF MU v Brně. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Spisy Právnické fakulty MU, řada teoretická, 272. Vladimír Kratochvíl – Michaela Læff: WIRTSCHAFTSSTRAFRECHT UND DIE STRAFBARKEIT JURISTISCHER PERSONEN. Hospodářské trestní právo a trestní odpovědnost právnických osob. MU v Brně, 2003

Spisy Právnické fakulty MU, řada teoretická, 274. Karel Marek: Obchodněprávní smlouvy. Masarykova univerzita v Brně, 2004

Sborník příspěvků. Podniková ekonomika a management. Konference, 17. – 18. červen 2004. Masarykova univerzita v Brně, 2004